

Od Redakcji

Drodzy Czytelnicy,

Dwa lata temu, 17 października odszedł nasz Mentor i Przyjaciel, wieloletni Redaktor Naczelny Psychiatrii Polskiej prof. Jerzy Aleksandrowicz. Wśród nas – Jego współpracowników jest wciąż obecny, Jego osobowość i mądrość wciąż wywierają wpływ na nasze decyzje i wybory tak zawodowe, jak i życiowe, wciąż odwołujemy się do Jego poglądów. Wykształcił całe pokolenia psychoterapeutów, był autorytetem w zakresie zaburzeń nerwicowych, mocno podkreślał różnice pomiędzy psychoterapią jako metodą leczenia schorzeń a pomocą psychologiczną. Jego rozumienie zaburzeń nerwicowych wykraczało poza to, co znamy z klasyfikacji ICD czy DSM. Uważał, że rezygnacja z traktowania „nerwicy” jako samodzielnej jednostki nozograficznej jest nieuzasadniona, a przyjmowanie wielości zaburzeń nerwicowych jest artefaktem, wynikającym z błędnych interpretacji obserwacji klinicznych. W swoim ostatnim artykule, który zdążył wysłać do recenzji tuż przed śmiercią udowodnił, że wszystkie objawy nerwicowe stanowią w gruncie rzeczy jeden syndrom, którego różne fragmenty chwilowo pojawiają się zależnie od aktualnych przeżyć i wywołujących je okoliczności [1]. W Wydawnictwie Literackim niedawno ukazała się książka „Terapia na życie”, będąca wywiadem-rzeką z Jerzym Aleksandrowiczem (*Jerzy Aleksandrowicz: Terapia na życie. Rozmowy z Dominiką Dudek i Małgorzatą Skowrońską. Wydawnictwo Literackie, Kraków, 2020*). Zachęcamy Państwa do sięgnięcia po tę pozycję, dzięki niej poznają Państwo bliżej życie i przekonania tego fascynującego człowieka, mogą Państwo oczekiwać wielu wzruszeń, a także kontrowersyjnych wypowiedzi, budzących żywe emocje. Będzie to ciekawa lektura dająca możliwość oderwania się od rzeczywistości w długie jesienno-zimowe, pandemiczne wieczory.

No właśnie, pandemia przeorganizowała nasze życie. Gdy już mieliśmy nadzieję na powrót do normalności, wirus zaatakował ze zdwojoną siłą, ucząc nas pokory. Musieliśmy zmienić sposób naszej pracy, w wielu miejscach zorganizować oddziały COVID-owe i wsparcie psychologiczne zarówno dla pacjentów, jak i naszych kolegów i koleżanek. W bieżącym numerze Psychiatrii Polskiej znajdą Państwo tekst o transformacji oddziału psychiatrycznego w szpitalu jednoimiennym.

Dwa artykuły poświęcono analizie świadczeń i organizacji psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Do tych zagadnień powracamy co jakiś czas na naszych łamach [2-4], starając się mieć na uwadze, że wszelkie rozwiązania organizacyjne mają służyć choremu, który często jest w systemie leczenia osamotniony i wyalienowany [5].

Zwracamy Państwa uwagę na tekst dotyczący żywienia osób przewlekle chorych psychicznie. Wzrost zainteresowania wpływem żywienia na stan psychiczny doprowadził do rozwoju osobnego nurtu w badaniach – tzw. nutropsychiatrii, podkreślającej rolę diety w powstawaniu, przebiegu i skuteczności leczenia zaburzeń psychicznych [6]. U pacjentów ze schizofrenią częściej występują zmiany zachowań żywieniowych w związku ze zmianą łaknienia, preferencji żywieniowych, w tym unikaniem spożywania określonych grup produktów i potraw, a stosowaniem w nadmiarze produktów pozbawionych istotnych wartości odżywczych, co ma niewątpliwy wpływ na ich zdrowie somatyczne [7, 8]. Na ocenę stanu zdrowia pacjentów ze schizofrenią wpływa również ich aktywność zawodowa, możliwość zatrudnienia w warunkach chronionych czy w ramach WTZ [9]. W bieżącym numerze do tych zagadnień powraca zespół prof. Cechnickiego. Z tego samego ośrodka

pochodzi kolejny ciekawy tekst na temat możliwości wykorzystania wirtualnej rzeczywistości w pracy z pacjentami psychotycznymi.

Ten jesienny numer naszego czasopisma otwiera kolejny artykuł z serii „Pół wieku obserwacji uczestniczącej w psychiatrii”. Cykl ten stanowi fascynujące podsumowanie 50-lecia pracy zawodowej prof. Janusza Rybakowskiego [10, 11].

Ramą i domknięciem bieżącej Psychiatrii Polskiej jest tekst historyczny, przypominający sylwetkę Kazimierza Filipa Wizego. W naszym czasopiśmie kładziemy nacisk na pamięć o wielkich postaciach polskiej psychiatrii i jesteśmy wdzięczni Autorom, którzy podejmują się tego trudu [12, 13].

Zachęcamy Państwa do lektury i życzymy zdrowia, wytrwałości i nadziei, że po burzy zawsze wychodzi słońce.

**Dominika Dudek – redaktor naczelna,
Jerzy A. Sobański,
Katarzyna Klasa**

Piśmiennictwo

1. Aleksandrowicz JW. „Zaburzenia” czy „zaburzenie” nerwicowe? *Psychiatr. Pol.* 2019; 53(2): 293–312.
2. Lisiecka-Bielanowicz M, Biechowska D, Cianciara D. *Funkcjonowanie jednostek w różnych formach opieki psychiatrycznej w Polsce w latach 2010–2013. Analiza organizacyjna i ekonomiczno-finansowa.* *Psychiatr. Pol.* 2018; 52(1): 143–156.
3. Anczewska M, Biechowska D, Gałęcki P, Janas-Kozik M, Koń B, Skrzypkowska-Brancewicz B i wsp. *Analiza świadczeń psychiatrycznych udzielonych osobom dorosłym w latach 2010–2014 na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia.* *Psychiatr. Pol.* 2019; 53(6): 1321–1336.
4. Jastrzębowska A, Balwicki Ł, Balwicka-Szczyrba M, Zarzeczna-Baran M. *Ocena gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.* *Psychiatr. Pol.* 2019; 53(6): 1337–1349.
5. Bażydło M, Giezek M, Zabielska P, Flaga-Gieruszzyńska K, Karakiewicz B. *Osamotnienie pacjenta psychiatrycznej opieki zdrowotnej.* *Psychiatr. Pol.* 2019; 53(6): 1365–1378.
6. Łojko D, Stelmach-Mardas M, Suwalska A. *Czy dieta w chorobie dwubiegunowej ma znaczenie?* *Psychiatr. Pol.* 2018; 52(5): 783–795.
7. Stefańska E, Wendołowicz A, Lech M, Konarzewska B, Zapolska J, Waszkiewicz N i wsp. *Czy zwyczajowy sposób żywienia pacjentów z rozpoznaniem schizofrenii wymaga suplementacji witaminami i składnikami mineralnymi?* *Psychiatr. Pol.* 2019; 53(3): 599–612.
8. Stefańska E, Wendołowicz A, Konarzewska B, Waszkiewicz N, Ostrowska L. *Ocena realizacji potrzeb energetycznych oraz udziału wybranych makro- i mikroskładników w całodziennych racjach pokarmowych kobiet z rozpoznaniem schizofrenii o zróżnicowanym stopniu odżywienia.* *Psychiatr. Pol.* 2019; 53(3): 613–628.
9. Cichoński Ł, Arciszewska A, Błądziński P, Hat M, Kalisz A, Cechnicki A. *Różnice w subiektywnej ocenie jakości życia osób z diagnozą schizofrenii pomiędzy uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej a osobami pracującymi w Zakładzie Pracy Chronionej.* *Psychiatr. Pol.* 2019; 53(1): 81–92.
10. Rybakowski J. *Pół wieku obserwacji uczestniczącej w psychiatrii. Część I: schizofrenia.* *Psychiatr. Pol.* 2020; 54(3): 405–419.
11. Rybakowski J. *Pół wieku obserwacji uczestniczącej w psychiatrii. Część II: choroby afektywne.* *Psychiatr. Pol.* 2020; 54(4): 641–659.
12. Dembińska E, Rutkowski K. *Ludwika Karpińska: „polska pani filozof” – zapomniana prekursorka polskiej psychoanalizy* *Psychiatr. Pol.* 2018; 52(4): 753–765.
13. Kujawski R. *Józef Bednarz (1879–1939) – lekarz psychiatra, ekspert sądowy i menedżer leczenia psychiatrycznego w okresie międzywojennym.* *Psychiatr. Pol.* 2019; 53(6): 1379–1395.